

19:de årgången

**N:o 67-84. Lördagen d. 29 september -
onsdagen d. 28 november 1917**

Ansv. Red. J. Alfr. Strandberg.
Telefon 26.

PRENUMERATIONSPRIS:

Till årets slut.	1 mån.
I Wasa	1: 10 -:- 55
I landsorten	1: 20 -:- 60
Till utlandet	2: - 1: -

Tidningen hembäres i städerna genom posten utan skild avgift. För hembäring i Wasa direkte från tidningskontor betalas 1 :20 per år och 10 p:i per mån

ANNONSPRIS:

Före texten 20 p:i, efter texten 15 p:i samt inne i texten 25 p:i per millimeter. Födelse-, förlovnings- och vigselannons 2 50. Dödsannons med ram och kors 4 50 mk, med ram 4: - mk, med kors 2 50 mk. Minsta annonspris utgör 1: -.

Nu gäller det!

Skall socialist-vanstyret fortsättas?

Efter två dagar skall Finlands folk ge svaret på den viktiga frågan:

Skall det socialistiska vanstyret fortsättas, eller önska vi en återgång till laglighet och ordning?

Äro vi lika likgiltiga för valen som senast, då är det givet, att socialisterna åter komma till makten såväl i lantdagen som i senaten, och eländet fortsättes.

Gå vi däremot m a n g r a n n t till valen, så är det icke tu tal om, att icke socialisterna-bajonettkurtisörerna bli mindretalet.

Ty trots den kräftgång, som den moraliska smittan österifrån under senaste tider medfört, så är det helt säkert ännu flertalet i landet, som älska laglighet och ordning.

Må vi visa detta om måndag och tisdag genom att ingen enda blir borta från valen.

Den, som nu sviker sin plikt, han må också sedan skylla sig själv, ifall socialistväldet fortsättes.

Skyddskår i Åbo.

Medborganas frivilliga arbete för ordningens upprätthållande.

I slutet av senaste månad bildades i Åbo en förening, avseende att samla de Åbo-bor, vilka intressera sig för återställandet och upprätthållandet av laglig ordning och den personliga säkerheten på orten. Föreningen har antagit namnet Skyddskåren i Åbo, och om dess bildande har anmälan gjorts hos myndigheterna. Till medlemmar antagas, oberoende av partiståndpunkt och politiska eller samhällseliga åskådningssätt välfredade personer, som hålla på upprätthållandet av laglig ordning. Skyddskåren i Åbo skrider icke på eget initiativ till några slags åtgärder, utan önskar den vara behjälplig vid ordningens upprätthållande, då den av staten och kommunen upp räthållna ordningsmakten visar sig icke ha tillräckliga krafter härtill, om då från den lagliga ordningsmaktens sida anhållan göres om skyddskårens bistånd. - U. A.

En grov vallögn.

Nu påstå de socialistiska tidningarna, att borgarna i landet »kalla på de krigiska soldaterna i Helsingfors och hota att skjuta ihjäl alla socialister«. Sådana nödlögner griper man till i upphetsningsiver. Men landets sarsade allmänhet, som vill ha ett fritt och lagbundet ordnat samhälle, har icke behov av ryska soldaters medverkan. Vi vilja helst vara kvitt denna främmande militär, som tär på livsmedelsförråden för landets eget folk och blott åstadkommer oreda här. Men vi ha icke glömt att varhelst demonstrationer, till och med mot lantdagen, eller strejker, oordning och övervåld av alla tänkbara slag mot finska medborgares liv och egendom förekommit, vare sig de tillställts av socialdemokratiska organisationer eller lösa huliganhopar, ha ryska soldater däri tagit en mycket verksam del,

och att allt ifrån början av denna oredans tid och allt framgent har det socialdemokratiska partiet underhållit de livligaste och innerligaste förbindelser med de ryska soldaterna, vars hjälp partiet alltjämt väddar till gentemot det övriga samhället. - Hbl.

Tre ord

bilda den lösen, under vilken Svenska folkpartiet går till val. Självständighet, lag och ordning äro de tre orden.

När åt Finland förvärvats rätt att bestämma om sitt eget öde, s j ä l v s t ä n d i g h e t e n vunnits, när aktningen för det rätta återstälts och lagstiftningsarbetet igen kan löpa in i normala gångor, alla samhällsklasser, men i synnerhet de mindre bemedlade till gagn, l a g e n respekteras och utvecklas, när våldsverkan och främmande inblandning i våra angelägenheter ej längre täles, o r d n i n g e n återvänt, då är Finland på väg att bli ett lyckligt land.

Vill du medverka därtill?

Vilka äro valberättigade?

Alla, som äro födda 1892 eller tidigare.

Huliganuppträdanden i Malm.

Ledarna anhållas. - Sammanstötning och skottväxling.

På order av länsstyrelsen har kronolänsman V. Troberg verkställt undersökning i anledning av huliganuppträdandena i Malm och våldet mot kommunalfullmäktige i Helsingfors. Ett första resultat av undersökningen var att länsman Troberg förordnade om 10 de värsta våldsverkarnas fängslande.

Polismyndigheterna ha i all stillhet natten till måndagen förberett huliganledarnas häktning och jämte 40 av de ordinarie konstaplarna skred man till verket.

Huliganerna hade emellertid på något sätt fått nys om vad som förhades och vidtagit åtgärder, bl. a. beväpnat sig.

Då poliserna på landsvägen skulle anhålla en av huliganledarna Kalle Toivonen sköt denne med hagelgevär på konstaplarna. En konstapel träffades i armen och bröstet. Därefter flydde Toivonen in i en villa. Länsman Troberg följde med sitt manskap efter. Från villan trädde emellertid ut ryska soldater, av vilka en förbjöd mannens häktande med hot om att vapen i annat fall komme att användas. Länsman Troberg sökte förklara, att han i laglig väg förordnat om mannens häktande för ett svårt brott, men soldaten vidhöll sin fordran att mannen skulle lämnas i fred.

Työmies' vanställning av händelsen.

Työmies innehöll i måndags en relation av händelsen. Det kan ha sitt intresse att se, huru det värda bladet handskas med sanningen. Enligt tidningens version var det »det borgerliga slaktargardet« som jämte f. d. poliser och lett

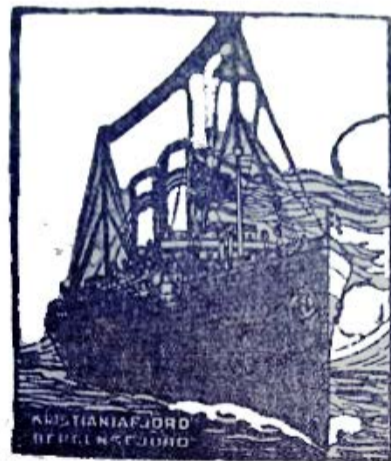
av en tjänsteman från länsstyrelsen fängslade milisen på Malm. Tidningen uppger också namnen på ett par av de anhållna milismännen. Herman Koskela och Fredrik Vahterinen. En tredje milisman K. Toivonen hade på natten mött ett 10-tal slaktargardister och blivit tillropad: händerna upp! Beväpnad som han var, hade han icke efterkommit befallningen då ett skott avlossades. T. sköt då med sitt hagelgevär och fortsatte att skjuta med en brovningpistol och lyckades fly.

Som synes får sanningen ordentligt sitta emellan och Työmies drar sig icke för att åter uppträda till försvar för huliganelementen. - Hbl.

Kamrater! Arbetare!

Den 1 och 2 i nästa månad bliva vi, Finlands arbetare, såväl som andra, satta i tillfälle att tjäna vårt fosterland vid valurnorna. Äro vi då beredda för vad den saken kräver av oss? Hava vi då landets allmänna framtida väl som vårt ärliga föresatta mål eller låta vi avund, egennyttan och enskild vinningslystnad beherska våra sinnen? Må vi i så fall ej rösta med det samhället upplösande och huliganfostrande parti, vilket ej kunnat eller velat avråda från eller hindra de råaste våldsdåd, utan överskylla sina skyddslingars hänsynlösa bedrifter, sökande, såvitt sig göra låter, nedriva vad våra förfäder under stor möda och försakelse i gångna tider uppbyggt och danat, under svält, kamp och bön till den, som leder våra öden.

Jag är själv en kroppsarbetare i något framskriden levnadsålder, har mer än mången av vår klass prövat på livets växlingar och mödor, men under läsning av sund och uppbygglig litteratur samt begrundande av religionens evigt bestående sanningar kommit till den

Finland-Amerika

Snabb, angenäm resa med
Största
Amerikalinen.

Den välkända, direkta passagerar-routen mellan Finland och Amerika. Koriast möjliga sjöresa. God skandnavisk kost och betjäning. Överträffade bekvämligheter. 2, 4 och 6 personers hytter. Familjhytter. Billiga biljettpriser. Pass ombesörjas.
Genomgående biljetter till alla platser i Förenta staterna och Canada säljas av
Länsens generalagent för Finland
H. M. STEENSTRUP,
Wasa.
Kyrkoesp. 14. Tel. 65.

orubbliga övertygelsen, att jag för allt i världen icke vill bidra med min röst till stärkandet av det gudlösa och sedligheten föraktande socialistpartiet. Detta parti skonar ju icke ens våra tempel och helgedomar, vilka ju ej stå i deras väg. Statskassan återläts av de socialistiska lantdagmännen med dubbelt arvode t. o. m. för den månad de voro i sina hem.

Kamrater! Låten blicken klarna i detta avseende och betänken vad fosterlandets frid och välfärd tillhör.

Husundersökningar i Munsala.

I förgår anställde från Vasa utsänd militär husundersökningar i Kantlax, Munsala, hos familjerna Eriksson, Andersson och Keskinen.

Husundersökningarna syntes orsakade av någon hemlig angivelse. Något »misstänkt« påträffades naturligtvis vid undersökningarna ej.

Det är - såsom synes - tsardömet gamla metoder, som oupphörligt gå igen! Personerna växla, men systemet fortlever.

Löften och åter löften om att våra lagar och vår inre självständighet skola respekteras! Men löfterna synas på visst håll bara vara till för att brytas.

Det synes eljes som om den ryska regeringen f. n. skulle ha annat och viktigare saker att syssla med än att oupphörligt trakassera fredliga finska medborgare.

Socialisternas omstörtningplaner.

En militär kamporganisation i förbund med bolschevikerna.

»Työläisnuoriso« innehöll härom dagen uppgifter angående grundande på socialistiskt håll av en partiorganisation, ett slags röda garden efter militärt mönster. Dessa skulle få en »självständig kampnatur« och grundas på den grund att »klasskampen nu utvecklat sig till den punkt, då för dess fortsättande måste användas våldsamt och i fall av behov t. o. m. beväpnad kraft«. Denna skulle speciellt användas mot jordägare och handlande.

I själva initiativet uppgivas ryska bolschevitiska soldater vara delaktiga. På Skatudden hade en gemensam överläggning ägt rum mellan dem och en del av våra socialister. Vapen lovade bolschevikerna anskaffa och torde även redan gjort det.

Inom de fackavdelningar i Helsingfors som behandlat frågan har motståndet varit mycket skarpt. Man har t. o. m. hotat att lämna partiet. De oppositionella medlemmarna ha dock städse stannat i minoriteten.

Angående socialdemokratiska partistyrelsens förhållande till dessa planer, vilka såsom ett av sina närmaste ändamål upptaga livsmedelsplundring då nöden blivit svårare, är ännu icke vidare bekant än vad agitatorerna uppgivit, nämligen att partirådet intet har däremot. Partistyrelsen blir dock snart tvungen att utan omsvep taga ställning till planerna, men är slug nog att icke göra det nu just före valen. Man vill över huvud låta så litet som möjligt komma ut om rofferiplanerna förrän valen äro över.

Malax-bon om sin senaste Vasa-resa.

Brev till kommerserådet i Vasa.

Här om dagen var jag till er goda stad med mjölk och potatis, men du må tro, att det var ett elände. Så fort båten lade till vid den föråldrade fiskbryggan, störtar en hel massa med folk, arbetarhustrur och några soldater, fram och börja riva och slita åt sig mjölkkrukor, så att till och med mjölkklädorna revos sönder. En del försökte ju betala sin mjölk, om de funno den rätta ägaren av mjölken, men en del gav sig i väg med både mjölk och kruk, utan att betala. Sålunda förlorade en Malaxbo icke mindre än 7 st. mjölkkrukor med deras innehåll, utan att erhålla en penni betalt. Men det är ju vad man väntat redan länge, när båtarna, som hämta stora mängder lantmannaprodukter, måste lägga till kajen på 50–100 meters avstånd från land och allt skall sedan släpas och bäras längs den långa smala kajen, som ej får beträdas med häst och kärra. Dessutom har en skild gång avbalkats från kajen i längdriktningen för Vasa-herrarna till deras lustjakter. Å bryggan finnes visserligen spårväg med 1 rullvagn, men den passar endast för borgardrängar, som under dagens lopp hämta sina foror till båtarna.

Sedan jag en gång i Vasa fick plikta några mark för att mjölken under en tid med dåligt kreatursbete var »för mager«, har jag på tre år icke hämtat någon mjölk dit. Men det kommer nog att få gå fem år, innan jag nästa gång ger mig in i detta rövarnäste. Fast man å Malaks mejeri betalar endast 40 penni per liter, då däremot å Vasa torg erhålles omkring 55 penni för mjölken, blir det under nuvarande huliganliv förmånligare att sälja den i Malax.

Det är nog med Malax mjölkkrukan så att den gått till torgs tills den spruckit.

Malaxbo.

(Till Wasa-Posten genom F. N. B.)

Lantdagen.

Socialisterna hota med storstrejk och inbördeskrig.

Plenum vidtog i går kl. 11,30 f. m. varvid talmannen meddelade, att lantdagen beger sig till gudstjänst, som vidtager kl. 12 på dagen.

Kl. 1,35 sammanträdde lantdagen åter till plenum.

Efter några smärre ärenden meddelade talmannen, att ldm. Kellosalmi m. fl. hade, som vid föregående plenum tillkännagivits, till honom inkommit med skrivelse, däri det yrkas på att lantdagen måtte uppmana senaten att påskynda promulgerandet av den s. k. maktlagen. Då likväl förslaget innebär sådana åtgärder, för vilka f. n. inga lagliga förutsättningar föreligga, ansåg sig talmannen icke kunna föredraga berörda förslag. I anledning av talmannens tillvägagående utspann sig en seg debatt, varvid från socialistiskt håll framhölls, att man av lantdagens majoritet ej kunnat vänta sig ett sådant handlingssätt, som utestänger vägen för all fredlig utveckling och leder till blodigt inbördeskrig.

Likaså framställdes från socialisternas sida en resolution från landsorganisationens representantkongress med erinran om, att i händelse ej lantdagen godkänner 18-juli-lagen, är det ett tecken på att Finlands borgerliga ej ärna skrida till reformer. Proletariatets yrkanden framställas i dag för sista gången till borgarnas övervägande.

I berörda resolution heter det bl. a., att om icke lantdagen handlar därefter, kommer landsorganisationen omedelbart att förklara

storstrejk över hela landet, skjutande på borgarna ansvaret för alla dess följder.

Inbördeskriget i Ryssland.

Gårdagen »den egentliga bataljdagen«.

Enligt till Viborg måndag kväll ingångna privata meddelanden har måndagen i Petrograd förflutit jämförelsevis lugnt. Enligt samma källor har under dagens lopp mellan Kerenskis och bolschevikernas trupper söderom Petrograd strider utkämpats. Enligt förljudande ha Kerenskis trupper vid nämnda tidpunkt avancerat till närmaste järnvägsstation.

Den egentliga bataljdagen vid Petrograds händelsecentra vidtog i går. Kerenskis trupper, som i närheten av Petrograd uppkastat forskansningar, begynte långsamt avancera mot metropolen. Alla affärer voro stängda. Stadens telefonstation, som redan tidigare fungerat oregelbundet, förmedlade i går speciellt på eftermiddagen, icke några telefonsamtal. Persontrafiken försiggick endast i riktning mot Finland, såvitt den senare på kvällen överhuvud alls kunde äga rum.

Blodbad i Moskva.

2,000 stupade och sårade.

Järnvägspersonalens centralkommitté har från Moskva fått mottaga följande meddelande:

Kl 8 tillkännagavs, att i Moskva inträffade något oerhört. De fallnas och sårades antal uppgår till 700. Kring ett brännvinsnederlag om 10,000 vedro samlade sig en upprörd folkhop. De kl. 12 avsända bulletinerna meddela, att de fallnas antal uppgår till 2,000. Kadettkårsbyggnaden har demolerats. Ett antal kadetter har dödats. Folkhoppen bryter sig in i husen. En fullkomlig progrom vidtager.

Strid mellan Kerenskis och bolschevikernas trupper.

Pradova berättar, att militärrevolutionära kommitténs stab meddelar, att vid stationen Alexandrovsk inträffat en sammanstötning med Kerenskis trupper. Våra trupper bombarderades med kulsprutor och kanoner från pansartåg. Vårt artilleri svarade energiskt. Efter artilleriförberedelse begävo sig Kerenskis kosackavdelningar från stationen mot Novia Sury, men mottogos av kulspruteelden från våra pansarautomobiler. Av Kerenskis kosacker ha omkring 1,500 dödats eller sårats.

»Storstrejken«.

Upplevelser och reflexioner.

Hotet om storstrejk, såvida icke de borgerliga partierna i lantdagen godkände 18-juli-lagen, hade upprepade gånger uttalats av de socialdemokratiska lantdagsmännen, och av tisdagens kvällsplenum skulle sist och slutligen avgörandet – strejk eller icke – bero.

Kl. 7-tiden tisdag kväll erhöles vi dagens nyheter från F. N. B. i Helsingfors, men läget var ännu oklart. Man skulle senare – kl. 10-tiden – meddela, huru avgörandet fallit.

Kl. blev både 10 och 11, men ingenting avhörde. Vi begärde telefonförbindelse med Helsingfors, men linjen hade så gott som utan avbrott hela kvällen varit upptagen av militären och var det fortfarande. Först kl. 1 på natten lyckades vi få samtal med F. N. B., men då hade redan

tryckeriet stängts.

Kl. omkr. 12,30 midnatt anlände nämligen halvspringande till tryckeriet 10-15 finska-

lande arbetare och förbjöd arbetets fortsättande, emedan storstrejk proklamerats kl. 12.

Arbetsledaren rapporterade om saken på byrån, och en kort underhandling inleddes. Det påvisades, att tidningen var så gott som färdig – annonssidorna voro redan tryckta, och textsidorna färdiga att gå i press. Ett i det närmaste färdigt arbete måste få slutföras – det gällde väl icke livet heller.

Budbärarna skulle höra efter på strejkbyrån. Och så bar det av.

En stunds frist, och så kommo de tillbaka, ytterligare förstärkta med några man.

– Nej, ordern var kategorisk; arbetet måste upphöra ögonblickligen.

– Näja, tag då bort arbetarna, men utgivaren måste väl i all rimlighets namn få arbeta själv och slutföra tryckningen.

Ett absolut nej. I så fall ställa vi ut vakter, som hindra arbetet. Återstod ingenting annat än att under protest vika för den tillfälliga övermakten. Tryckeriet stängdes – ovisst för huru lång tid.

»Frihet, jämlikhet och broderskap«.

De strejkande socialisternas tryckerier fortsätta arbetet.

Onsdag morgon – ett oupphörligt ringande i telefonen. Allmänheten visste på en del håll ännu ingenting om strejken och meddelade i mer eller mindre artiga ordalag, att dagens tidning icke kommit dem tillhanda. Andra hade hört, att tryckeriet anfallits av socialister och maskinerna slagits sönder o. s. v. Ogrundade rykten – lyckligtvis.

Det intresserade mig att titta in på närmaste socialisttryckeri.

Här var arbetet i full gång. (!)

Jag uttalade inför arbetsledaren min förvåning över det minst sagt märkvärdiga uti, att de strejkande fingo arbeta, medan icke-strejkande med våld hindrades i arbetet. Strejkande och dock icke strejkande, icke-strejkande men likväl icke arbetande. En socialistisk logik, som nästan påminner om Athanasii symbolum.

Arbetsledaren var tjänstaktig nog att omedelbart låta min förvåning per telefon gå vidare till strejkledarnes på orten högkvarter i finska arbetarföreningens hus:

– De borgerliga tidningarna undra över, att socialisttidningarna få utkomma, medan alla andra stoppas.

– Vi handla enligt order från Helsingfors, lydde svaret.

Perinde ac cadaver ; – lik en död, som ingen vilja äger.

Telefoncentralen i strejktillstånd.

Fredag morgon. Ringer på försök upp en bekant.

– Det går inte, svaras det från centralen.

– Varför inte, frågar jag menlöst.

– Centralen har förklarats i strejktillstånd.

Så äro vi då fullständigt »i säcken«. Socialisterna ha bragt samhället i ett tillstånd av ovetenhet och medelst järnvägs-, post-, telegraf- och telefonstrejk avbrutit förbindelsen mellan olika orter och personer för att få fram den känsla av osäkerhet, den stagnation i samhällslivet, med vilken de hoppas betvinga folkrepresentationen.

Finlands folk har med stöd av den mest demokratiska vallag – en man, en röst – uttalat sin oförtydbara vilja beträffande det tidigare socialistvanstyret, 18-juli-lagen etc.

Men för socialisterna, som yvts över att de representerat folkviljan, betyder denna folkvilja nu, sedan de råkat i minoriteten i lantdagen mindre än intet. Den skall med våld »knusas«.

Sådan är »det mest demokratiska partiets« demokrati.

»Storstrejk« för att betvinga folkviljan! Är icke detta det mest kuriösa tilltag, ett demokratiskt parti kan hitta på!

„Din broders blods röst - - -“.

Socialisttidningarnas och -agitorernas årslånga hets har burit frukt. De organiserade arbetarnas beväpnade »röda garden« ha blivit »mördargarden«, vilka som banditer strukit omkring och skjutit ned värnlösa människor i deras fredliga hem.

Socialistledarne kunna nu överskåda sitt verk och vara nöjda.

De ha även offentligt uttalat icke blott sin belåtenhet, utan sin stolthet över rödgardisternas bragder. I det »manifest« till »Finlands arbetare och arbetarkvinnor«, som utfärdats av »Finlands revolutionära arbetares centralråd« och senaste tisdag offentliggjordes i »Österbottens Folkblad« utropas sålunda med stor patos, att »Finlands organiserade arbetarkårs käcka, röda garde utfört sin första stora, ansvarsfulla bragd. »

Så totalt vända de organiserade arbetarna och deras ledare upp och ned på alla moraliska värden, att hemfridsbrott och mord på fredliga, obeväpnade människor offentligent lovprisade som en »stor bragd.«

Så muras grunden till socialisternas framtida ideal-samhälle!

Icke ett ord av beklagande över blodsdåden, – icke ett tecken till skam och ånger över brott, som ända sedan brodermördaren Kains dagar av en mot rätt och rättfärdighet strävande mänsklighet betraktats som ett av de grövsta och nesligaste nidingsdåden på bår bristfulla jord. Med en fäckhet, som söker sin like, yves »centralrådet« över det Kains-märke, med vilket »mördargardet« stämplat socialisternas pannor.

En sak bekymrar dock »centralrådet,« trots all tillfredsställelse med vad som skett: »Finlands borgare ligga ännu icke på knä för arbetarna.«

Detta är således det evangelium, som skall lyckliggöra världen:

På knä inför arbetarne!

Upprörande blodsdåd av „röda gardet“.

Tiotal försvarslösa människor skjutnas ned som oskäligen djur.

Vi omnämnde i korthet i senaste nummer, att »röda gardet« enbart i Helsingfors omnejd skjutit ett tjugotal personer. Vi föreställde oss, att allt detta blod åtminstone flutit i öppen strid, därvid båda parterna varit beväpnade.

Numera framgår det av huvudstadstidningarnas redogörelser, att så alls icke varit fallet, utan att rödgardisterna gjort sig skyldiga till de mest upprörande mord – skjutit ned enskilda, fullkomligt obeväpnade, fredliga och värnlösa människor mera kallblodigt, än en normal människa skjutit ned sin hund.

Våldsregementet.

Mordet på poliskonstapeln Nummelin.

Djurisk grymhet.

Om mordet å poliskonstapeln Nummelin i Hertönäs har U. S. erfarit följande:

Han befann sig i sin stuga, omgiven av sina barn och sin hustru, som inom kort väntade sin nedkomst.

Då störtade vilddjuren in och familjen gripes av onda aningar. De fatta tag i mannen